

GLOSSA

Glosa este o poezie cu forma fixa, alcătuită dintr-un număr de strofe egal cu numărul versurilor din prima strofa. Începând cu a doua strofa se comentează fiecare vers al strofei-tema, ultima reluând, ca o concluzie, pe prima în ordinea inversă a versurilor.

Poezia lui Eminescu reprezintă o culme a creației sale. Prin conținut, poemul are valoare filozofică, gnomica, constituindu-se într-un adevărat cod de cunoaștere, de etică, cu valoare de generalizare maximă.

Motivul central este al lumii ca teatru asociat cu ideea dezolării; iar detașare, izolarea, indiferența sunt atitudini pe care poetul le asimilează ființei ce depășește nivelul omului comun.

Deși Eminescu se autodefineste ca fiind poet romantic, măiestria artistică a acestei creații constă tocmai în clasicitatea ei, ce reiese în primul rând din respectarea regulilor pe care le impune o poezie cu forma fixă.

Încă din prima strofa, considerată strofa-tema a poeziei, unde verbele sunt puse la “prezentul-etern”, cititorul intră în contact cu adevăruri general-valabile, exprimate câte 2 câte 2.

Ca și în “Scrisoarea I”, “Revedere”, sau “Oda (în metru antic)” poetul meditează asupra perisabilității timpului:

“Vreme trece, vreme vine
Toate-s vechi și noua toate”

Cea de-a doua strofa conține codul de reguli și sfaturi conform cărora cel mai important lucru este cunoașterea de sine și respingerea fericirii efemere. Pentru a atinge aceste idealuri, drumul vieții trebuie mereu luminat de rațiune.

Detașarea “rece” a celui care s-ar reîntoarce în nepăsarea lui înalta se sprijină pe atributul gândirii, a cărei cumpănă stabilește echilibrul între rațional și irațional:

“Nici înclină a ei limba
Recea cumpănă-a gândirii
Înspre clipa ce se schimbă
Pentru masca fericirii...”

Fericirea este “masca” și e trecătoare precum “clipa ce se schimbă” căci se naște din moartea gândirii.

Lumea ca teatru este o temă schopenhaueriană și conduce spre ideea izolării (“Tu în colț petreci în tine”) prelucrată în numeroase creații eminesciene. Ca și în finalul “Luceafărului”, lumea este văzută ca o imensă scenă de teatru spre care omul de excepție privește ca spectator.

revenind apoi în strofele 6 și 8, această idee devine leitmotivul poeziei. Într-un univers în care doar mastile se schimbă: “Alte masti, aceeași piesă / Alte guri, aceeași gamă”. Poetul își lansează îndemnul: “Amăgit atât de des / Nu spera și nu ai teama”.

O alta idee schopenhaueriana este aceea a prezentului etern: “Viitorul si trecutul / Sunt a filei doua fete”. Singura clipa sigura a existentei este prezentul, fiindcă trecutul nu poate fi reconstituit, iar viitorul este imprevizibil.

Critica societatii se face simțita cu precădere 7 si 9, unde satira este expresia indiferentei, a unui adânc dispreț: “Nu spera când vezi mișeii / La izbânda făcând punte / Te-or învinge nataraii / De ai fi cu stea in frunte”. Simțind ca autocontemplatia este o modalitate certa de a ajunge la o liniște sufleteasca totala, poetul sugerează păstrarea acestei atitudini indiferent de circumstanțe: “De te-ating, sa feri in laturi / De hulesc, sa taci din gura”.

Ultima strofa, care este o reluare a celei dintâi, dar in care versurile sunt așezate in ordine inversa celei inițiale, codul de reguli si sfaturi etice devine mai evident datorita faptului ca acum versul cu valoare emblematica: “Tu ramai la toate rece” se afla la început.

In ceea ce privește stilul, acesta este caracterizat de limpezime si armonie. Claritatea reiese tocmai din simplitatea limbajului; poetul apelează la epitete, simboluri, metafore, numai când intentioneaza sa releve in mod deosebit o idee.